

Kaikki johtajuus on itsensä johtajuutta

Kaikki johtajuus on itsensä johtajuutta. Kaikki kasvatus on itsekasvatusta. Voisiko lauseen laajentaa näin?

Koulu yhteisönä tarjoaa upean mahdollisuuden itsekasvatukselle ja paremmaksi itsekseen kehittymiselle jokaiselle yhteisön jäsenelle. Olemme keskellä kasvua, ikuista kevättä, kukkaan puhkeamista ja silmujen pullistumista. Versojen vahvistumista, pehmeitä pajunkissoja, elämän odotusta, pilvetöntä taivasta, kirkasta aurinkoa, solisevia puroja ja lämmintä kosketusta. Kiljahduksia ja karhunpainia. Elämä sykkii koulussa, ja siihen kuuluu myös kasvukipuja.

Koulussa minulle tarjoutuu päivittäin tilaisuuksia harjoitella itseni johtajuuden taitoja. Osallistun vaativiin palavereihin, joissa ihmiset ovat kiihdyksissään ja tunne vie heitä. He saattavat käyttäytyä epäystävällisesti ja loukata minua tahtomattaan tai tahallaan. Kollega saattaa marssia luokseni täynnä kiukkua ja turhautumista, kun olen rauhallisesti nauttimassa lounastani opettajainhuoneessa. Lapsi saattaa menettää malttinsa, paiskata oven, sulkeutua, vetäytyä, käpristyä. Näen näissä kanssaihmisissäni itseni, näen inhimillisyyden, näen avunpyynnön, näen turvattoman lapsen, näen kaiken, mikä löytyy myös itsestäni, ja jaksan kuunnella, turvata, ottaa vastaan. Jaksan pysyä itse ammatillisena, silti lämpimänä, ja näyttää näin tämän toiveeni malliksi myös heille. Mahdollisuus kehitykseen ja oppimiseen avautuu meille kaikille vasta, kun on saavutettu emotionaalinen turvallisuus. Koulussa opettajan tehtävä on luoda turvallisuuden tunne lapsille, jotta mikään ylipäätään olisi mahdollista toteutua.

Rehtorin tehtävä on luoda emotionaalinen turvallisuus koko koululle, ensisijaisesti opettajille, jotta heillä olisi jotain, mistä sitä lapsille ammentaa. Rehtori on sydän, rehtori on säiliö, rehtori on kallio ja rehtori on peili. Koulutyö on erittäin vaativaa ihmissuhdetyötä, ja sen merkitys koko yhteiskunnan ja meidän tulevaisuutemme kannalta on valtava. Meidän ei tarvitse etsiä työn mielekkyyttä ja tarkoitusta, vaan se on aina silmiemme edessä, kunhan silmämme ovat auki.

Toiminnan ja reaktion välissä on pieni tila viisaudelle. Muista hengittää. Kun tuo tila avautuu, muista jarruttaa ja pysähtyä. Hengitä. Tunne kylmä ilmavirta sisään sieraimiin ja lämmin virtaus ulos. Uloshengityksen aikana puhalla lämpöä ja hyviä ajatuksia koko maailmaan. Toivo hyvää lähimmille ihmisille, omalle perheelle, tälle koululle, koko kaupungille, vihamiehillesi. Keskity hengitykseen. Reagoi vasta, kun tunnet olevasi sisäisesti täysin valmis ja kykenet toimiin, jotka tuottavat hyvää. Tätä olen harjoitellut jo kauan, ja hitaasti mutta varmasti se muuttuu helpommaksi. Ehkä vielä joskus levollisuus on minussa niin syvää, että saavutan viisaan toiminnan ilman ponnisteluja, itsestään. Eläkäämme täysillä ja tuntekaamme kaikkia tunteita, mutta antakaamme toimiamme johdattaa viisauden tavoittelu.